

In deze reeks blikken schrijvers vooruit op het grootste aller mysteries: de dood. Zien ze hun eigen sterfscène al voor zich? Vertrekken ze met de pen in de vuist?

HET EINDE

DEZE WEEK: **RACHIDA LAMRABET**

Vlaamse schrijfster en juriste (49) van Marokkaanse origine. Met de roman 'Vrouwland' (2007) won ze de Debuutprijs, voor de verhalenbundel 'Een kind van God' (2008) kreeg ze de BNG Nieuwe Literatuurprijs

'Dat we sterven is onvermijdelijk, dat maakt me niet bang. Wat mij zenuwachtig maakt, is de gedachte dat het leven eindig is en er nog zoveel moet gebeuren. Ik heb de hele tijd het gevoel dat ik niet alles zal kunnen doen wat ik nog zou willen. Dat ik te laat ben, mij moet haasten, geen tijd te verliezen heb. Daardoor ga ik gejaagd door het leven, en dat is een erg oncomfortabel gevoel.'

'Toen ik een jaar of elf was, stierf een klasgenoot aan CO-intoxicatie. Dat was mijn eerste echte confrontatie met de dood en ik was daar erg verdrietig om. Maar het was niet zijn dood zelf die mij het diepst raakte, hoewel het natuurlijk triest is als iemand zo jong sterft. Wat ik het ergste vond was dat die jongen altijd gepest was, dat hij dat allemaal had moeten meemaken en dan gestorven was zonder één moment in zijn leven gekend te hebben waarop hij gelukkig was. Daar heb ik erg lang mee geworsteld.'

'Misschien vind ik het daarom nu zo belangrijk dat je je leven leeft zoals je het wil leven en de dingen doet die je wil doen. En dat je het goede doet, want het kan elk moment afgelopen zijn. Dan kan je het niet meer goedmaken met mensen die je gekwetst hebt. Dat speelt altijd door mijn hoofd: dat het morgen voorbij kan zijn, en het dus vandaag moet gebeuren. Je moet proberen er het maximum uit te halen: je hebt geen tijd te verliezen, je mag niet te veel fouten maken, je moet vooruit. Want als het plots afgelopen is, eindig je met een onaf leven. Natuurlijk is het een waanidee dat mijn leven ooit wel af zal zijn, maar dat is mijn grootste angst: dat ik hier vertrek en mijn leven niet af is, maar rafelig en rommelig. Dat ik niet alles tot een goed einde heb gebracht, afgewerkt, afgerond. Die gejaagdheid is er ook tijdens mijn schrijven: je kan het niet maken om onafgewerkte dingen achter te laten.'

'Ik ben lucide genoeg om te beseffen dat alles vluchtig is en niets voor de eeuwigheid, zeker niet hetgeen ik schrijf. Dat is niet neerbui-gend bedoeld, ik ben trots op wat ik schrijf, maar ik weet dat het zal verdwijnen. Dat is ook niet erg. Als ik weg ben, ben ik weg. Er zijn andere dingen die ik belangrijker vind: dat ik zal doorleven in mijn kinderen bijvoorbeeld. Of de relaties die je hebt met mensen en de herinneringen die je bij hen achterlaat. Voortleven gaat vooral over wat je veroorzaakt in het leven van anderen, en hoe ze aan je denken na je dood; dat geldt ook voor je lezers.'

© JeRoen Murre

'Het gruwelijkste wat mij ooit overkwam, is mijn eigen huwelijk. Ik hou niet van dramatische rituelen'

ven worden; voor mij hoeft dat niet per se. Maar ik vermoed dat mijn familie dat liever zou hebben, dus ben ik geneigd daaraan toe te geven, omdat ik het wel belangrijk vind om deel uit te maken van die grotere familie. Dus als ze aandringen, zou ik zeggen: oké, ginder dan.'

'Ik heb een bloedhekel aan grote ceremonies, zeker als ik zelf het middelpunt van de aandacht ben. Het gruwelijkste wat mij overkomen is, is mijn eigen huwelijk. Ik was wel erg verliefd op die persoon en wilde erg graag trouwen, maar Marokkaanse huwelijken zijn één groot circus; ik heb het zo georganiseerd dat het maximaal gedownsized was, maar dan nog was het een nachtmerrrie. Ik hou echt niet van dat bombastische gedoe met dramatische rituelen en toestanden; ik hou het graag .

Soberheid vind ik belangrijk, zo ben ik gewoon. Gelukkig is het islamitisch begrafenisritueel wel heel erg sober. Daar komt zelfs geen kist bij te pas, gewoon een paar recitaties van koranverzen en dan neem je afscheid. Gehuld in wit laken en gedaan, dat vind ik prima.'

Opgetekend door Gaea Schoeters